

Vandaag houd ik mijn spreekbeurt over de anaconda

tekst: Bibi Dumon Tak

illustraties: Annemarie van Haeringen

Querido 2022 - €18,99 - ISBN 9789045128276

Groep
6-8 (NL)
Leerjaar
4-6 (B)
Thema's
humor
natuur
fantasie

Be[👑]d
met een
Zilveren
Griffel
2023

'Hallo, ik ben de regenworm en vandaag houd ik mijn spreekbeurt over de anaconda.

Anaconda's wonen in het regenwoud van Zuid-Amerika.

Ze zijn familie van de boa constrictor. Ze zijn groenachtig bruin met donkere vlekken op hun vel. Ze hebben geen vijanden want ze kunnen iedereen aan. Echt kicken vind ik dat. Wij wormen hebben zoveel vijanden, maar anaconda's zijn te sterk voor iedereen. Hun naam betekent olifantendoder. Nou, dan weet je het wel.'

De dieren in dit boek houden spreekbeurten over andere dieren.

En reken maar dat die spreekbeurten een stuk interessanter, leuker en grappiger zijn dan wanneer ze door mensen worden gehouden.

1 Vooraf

De auteur start met een duidelijke boodschap: mensen die spreekbeurten houden (over dieren) maken ze vaak supersaai. Ze beweert dat met het wisselen van perspectief de spreekbeurten een nieuwe kijk opleveren en dus veel beter te verteren zijn. Overigens is ze zeker geen tegenstander van spreekbeurten. De spreekbeurten door de dieren zijn inderdaad erg grappig. De poetsvis houdt een spreekbeurt over de haai, maar vertelt eigenlijk vooral over zichzelf. De merel doet nogal negatief over

de halsbandparkiet, maar geeft uiteindelijk eerlijk toe jaloers te zijn. De worm houdt zijn spreekbeurt vol bewondering over de anaconda en beantwoordt vragen van andere dieren na afloop. En de doodshoofdvlinder houdt haar spreekbeurt over het doodshoofdaapje, in de nacht. De boodschap is tweeledig: spreekbeurten zijn eigenlijk verhalen die ook interessant en leuk kunnen zijn én verplaats je eens in een ander, dan krijg je vanzelf nieuwe inzichten.

2 Introductie boek in de klas

Laat de cover van het boek zien. Vouw het boek uit, de anaconda loopt door op de achterflap. Laat de leerlingen voorspellen waar het boek over gaat. Omdat de cover nog weinig weggeeft over de inhoud, is het extra interessant met wat voor ideeën de leerlingen komen.

- Beschrijf wat je ziet.
- Waarover gaat dit boek, denk je? Waar baseer je dit op?
- Waar speelt het verhaal zich af, denk je?
- Verwacht je spanning, humor of bijvoorbeeld een echt gebeurd verhaal? Waarom?
- Bij welke leeftijd vind je de cover passen? Waarom?

Lees het voorwoord voor: 'Om mee te beginnen...'

Is dat wat de leerlingen verwacht hadden, of juist helemaal niet? Willen ze hun voorspellingen nog bijstellen?

Tip:

Misschien heeft een van de onderbouwgroepen nog een grote 'knuffelslang' in de klas liggen. Leuk om ter introductie bij het boek te plaatsen.

3 Voorlezen

De vragen die gesteld worden zijn geïnspireerd op de methode 'boekgesprekken' van Aidan Chambers.

Doel van de vragen:

- De leerlingen kunnen verwoorden wat voor persoonlijkheid een figuur in een verhaal uitdraagt.
- De leerlingen begrijpen wat de functie van beeldspraak is in een verhaal.
- De leerlingen leggen uit waarom bronnenonderzoek belangrijk is voor non-fictie verhalen.
- De leerlingen verwoorden hun boekpromotie.

Lees steeds een hoofdstuk voor (of laat het een van de leerlingen doen). Sta bij sommige hoofdstukken even stil om vragen te stellen.

Lees hoofdstuk 1: 'De spreekbeurt van de poetsvis over de haai'. Stel vragen na afloop, bijvoorbeeld:

- Wat is jouw mening over deze spreekbeurt?

- Welke indruk heb je van het personage de poetsvis?
- Wat heb je opgestoken van deze spreekbeurt?
- Welke beoordeling zou je de spreekbeurt van de poetsvis geven? Waarom?

Lees hoofdstuk 4: 'De spreekbeurt van de zebra over puur zwart-witte dieren'. Stel vragen na afloop, bijvoorbeeld:

- Hoe komt het personage van de zebra op jou over? Kun je hiervoor voorbeelden geven van zinnen uit de tekst?
- Hoe denk je over het waarheidsgehalte van deze tekst? Wat is fictie en wat niet?
- De zebra gebruikt woorden die niet letterlijk zo bedoeld worden. De woorden vormen samen een beeld of een voorstelling. Heb je er eentje onthouden?
- Waarom is Zebra's spreekbeurt heel geschikt voor beeldspraak?
- Wat vond je grappig?

Lees hoofdstuk 6: 'De spreekbeurt van de sneeuwpanter over de sneeuwpanter'. Stel vragen na afloop, bijvoorbeeld:

- Wat vind je van het argument van de sneeuwpanter om een spreekbeurt over zichzelf te houden?
- Welke woorden komen bij je op als je denkt aan het personage van de sneeuwpanter?
- Wat wordt er bedoeld met feitelijke informatie die je kunt controleren?
- Zoek via Google op: *snow leopard hidden*. Kies een foto en zoek samen of je de sneeuwpanter kunt vinden.

Lees op een later moment het boek in zijn geheel voor. De hoofdstukken hoeven niet per se in de juiste volgorde gelezen te worden, maar er wordt in sommige hoofdstukken wel verwezen naar de spreekbeurten van andere dieren. In volgorde lezen heeft dus wel de voorkeur. Als het boek uit is, stel de leerlingen dan nog een aantal vragen, bijvoorbeeld:

- Heb je het idee dat de schrijver een voorkeur had voor bepaalde dieren? Waar kun je dat uit afleiden?
- Wat is jouw favoriete spreekbeurt uit dit boek? Waarom?
- Welke spreekbeurt sprak je minder aan? Waarom?
- Zou je dit boek zelf nog een keer willen lezen?
- Zou je het boek aan iemand anders aanraden?
- Wil je nog meer lezen van deze schrijver?

4A Verwerking: Mount Everest versus Kilimanjaro

Doelen:

- De leerlingen schrijven een fictieverhaal aan de hand van een bestaand fenomeen.
- De leerlingen onderzoeken een natuurverschijnsel.

Sluit aan bij kerndoel 49: *De leerlingen leren over de mondiale ruimtelijke spreiding van bevolkingsconcentraties en godsdiensten, van klimaten, energiebronnen en van natuurlandschappen zoals vulkanen, woestijnen, tropische regenwouden, hooggebergten en rivieren.*

1. In het boek *Vandaag houd ik mijn spreekbeurt over de anaconda* laat de schrijver de dieren spreken. Je zou natuurlijk ook andere dingen een stem kunnen geven zoals bijzondere natuurverschijnselen. Bijvoorbeeld de aurora borealis (het noorderlicht) of de Mount Everest. Hoe zouden hun spreekbeurten klinken over een ander

natuurverschijnsel? Zou Aurora Borealis in haar spreekbeurt positief zijn over haar zusje Aurora Australis? Of zou ze haar een na-aper vinden?

En zou de Mount Everest graag een keer naast de Kilimanjaro willen staan, omdat hij al zoveel bergbeklimmers mooie verhalen heeft horen vertellen over haar?

Laat de leerlingen in tweetallen brainstormen over welke natuurverschijnselen geschikt zouden zijn om spreekbeurten over te laten houden. Verzamel hun uitkomsten op het bord en laat ze staan tijdens deze les.

2. Laat de leerlingen een verhaal schrijven zoals Bibi Dumon Tak dat gedaan heeft in haar boek, gezien vanuit natuurverschijnselen. Ze kiezen er twee die op het bord staan of ze hebben misschien nog een ander idee. Laat ze van tevoren goed nadenken over het karakter van het 'personage' dat de

spreekbeurt houdt. Dat karakter bepaalt hoe de spreekbeurt verloopt. Is het een verlegen personage? Of juist heel brutaal, eigenwijs of een tikje leugenachtig? Laat de leerlingen van tevoren kort onderzoek doen naar de natuurverschijnselen die ze gaan gebruiken.

3. Leerlingen die dat willen mogen hun verhaal voorlezen (of laten voorlezen). Bundel de verhalen en laat de leerlingen erin lezen wanneer ze dat willen. Zet het bijvoorbeeld in de boekenkast.

4B Verwerking: De mini-spreekbeurt

Doelen:

- De leerlingen ordenen (voor hen bekende) informatie.
- De leerlingen geven een (ultrakorte) spreekbeurt.

Sluit aan bij kerndoel 2: *De leerlingen leren zich naar vorm en inhoud uit te drukken bij het geven en vragen van informatie, het uitbrengen van verslag, het geven van uitleg, het instrueren en bij het discussiëren.*

1. Je houdt een korte spreekbeurt van één minuut over een onderwerp (bij voorkeur binnen Wereldoriëntatie) waar je zelf iets meer van weet dan gemiddeld en waar je graag over vertelt. Laat de timer meelopen op het bord.

Voorbeeld:

Hallo allemaal!

Vandaag ga ik jullie iets vertellen over fietsen in Nederland. Nederland is het land van de fietsen! Overal waar je kijkt, zie je mensen op hun fietsen.

Waarom houden Nederlanders zoveel van fietsen? Nederland is plat, dat betekent dat er geen bergen zijn om tegenop te fietsen. Dat maakt het gemakkelijk om te fietsen, ook voor leerlingen. Ook hebben we veel fietspaden. Fietspaden zijn speciale wegen voor fietsers, dus je hoeft je geen zorgen te maken over auto's die heel dichtbij komen.

Wist je dat veel mensen in Nederland naar school fietsen? Veel leerlingen gaan elke dag op de fiets naar school. Het is gezond, goed voor het milieu en als je een beetje snel fietst, ben je sneller op school dan met de auto.

Fietsen is ook een manier van sporten en plezier maken. We hebben in Nederland zelfs speciale fietspaden in de bossen en parken, waar je lekker kunt fietsen en de natuur kunt ontdekken.

Het allerbelangrijkst is veilig fietsen. Vergeet nooit je hand uit te steken als je van richting verandert. En vergeet niet om goed op te letten op het verkeer om je heen.

Dus, fietsen in Nederland is superleuk! Het is gemakkelijk, gezond, goed voor het milieu en je kunt er veel plezier mee hebben. Spring dus op je fiets en geniet van het avontuur!

Dank jullie wel voor het luisteren!

2. Bespreek waar een spreekbeurt ongeveer aan moet voldoen. Zelfs een hele korte. Hoe vinden de leerlingen die eisen wat betreft opbouw en inhoud terug in het voorbeeld dat je net gegeven hebt? Zat er iets leersaams in? De leerlingen krijgen tien minuten om na te denken over een onderwerp voor hun mini-spreekbeurt, zonder dat ze daar veel voor moeten voorbereiden. De leerlingen kiezen een onderwerp waar ze al aardig wat over weten. Ze mogen kort wat aantekeningen maken. Raad de leerlingen aan om alleen dingen op te schrijven die ze echt niet willen vergeten te vertellen: steekwoorden.

3. Laat (zoveel mogelijk) leerlingen een mini-spreekbeurt houden en spreek af dat de komende periode op verschillende (onaangekondigde) momenten spreekbeurten gehouden kunnen worden. Probeer ook leerlingen die het heel spannend vinden, te motiveren om het toch te proberen. Uiteraard is het niet verplicht.

5 Verder lezen

Bibi Dumon Tak heeft nog veel meer boeken over dieren geschreven. (Je zou bijna denken dat ze dieren leuker vindt dan mensen.) *Winterdieren* is een prachtig non-fictieboek over dieren die rond de Noord- en Zuidpool leven. Ook schreef ze twee boeken over de belevenissen bij de dierenambulance waar ze zelf vrijwilliger was: *We gingen achter de hamsters aan* en *We gingen op krokodillenjacht*.

Lotte Stegeman schreef *Ik voel ik voel wat jij niet ziet*, met verhalen over verschillende dieren die laten zien wat ze voelen. Ze schreef ook *Groene helden*, waarin we lezen over dieren die hun best doen om de aarde gezond te houden.

Joukje Akveld schreef het boek *Een kleine geschiedenis van de mens door dierenogen*, waarin de dieren vertellen over hun ervaringen met de mensen.

Colofon

© Stichting Lezen (2023)

Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage vanuit het leesbevorderingsprogramma de Bibliotheek op school (Stichting Lezen/Koninklijke Bibliotheek).

Auteur

Patsboem! Educatief

Vormgeving

Judith Schoffelen &
Erik olde Hanhof

lezen.nl